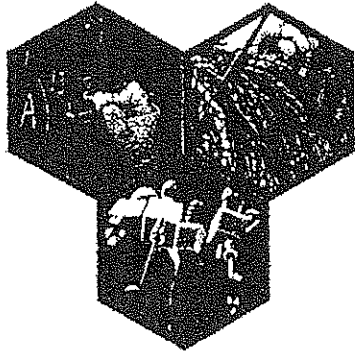
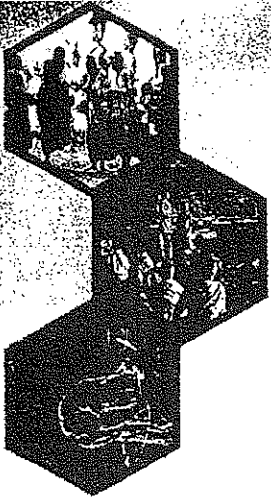

หลักสูตร

สัตวศาสตร์

2.3 (15)

0-2

U ทคัดย่อ Abstracts

การประชุมวิชาการ “พินุลสงครามวิจัย”
และนิทรรศการ “การพัฒนาศักยภาพการห้องเทียบ”
จากห้องถิ่นสู่อาเซียน **2557**

19-20 กุมภาพันธ์ 2557

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม (ส่วนทะเลแก้ว)

กำหนดการนำเสนอผลงานแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation)
วันพฤหัสบดีที่ 20 กุมภาพันธ์ 2557 เวลา 09.00 - 12.00 น.
ณ อาคารที่ปวีชญ์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รหัส	ผู้นำเสนอผลงานวิจัย	ชื่อผลงานวิจัย	สังกัด/หน่วยงาน
กลุ่มที่ 1 กลุ่มวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (รหัส P-B)			
P-B01	รัฐชัย สายรวมญาติ	การศึกษาขอบเขตพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำของลุ่มแม่น้ำวังทอง	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B02	พัชราภรณ์ อินวิราย	การศึกษาการผลิตแก๊สชีวภาพจากวัสดุเหลือใช้จากอุตสาหกรรมการเกษตร	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B03	สุภาวดี แหยมคง	การสำรวจสถานภาพการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรรายย่อยในกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ ตำบลบ้านคง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B04	สุภาวดี แหยมคง	การเสริมกล้วยดิบผงในอาหารไก่เนื้อ	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B05	ประภาศิริ ใจม่อง	ผลของยูเรียที่มีต่อคุณภาพใบตองกล้วยหมัก	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B06	จุมพฏ พงศ์ศักดิ์ศรี	การทดลองน้ำเคลือบเซลาดอนโดยใช้เถ้าเปลือกผลไม้	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B07	นพรัตน์ เหล่าว่าง	การวิเคราะห์เชิงคุณภาพของเมล็ดสีส้มจากแอคติโนมัยซีด ที่คัดแยกจากดินรังต่อ-หมาล่า บริเวณเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จังหวัดพิษณุโลก	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B08	สุนิสา แก้วปัญญา	การศึกษาองค์ประกอบทางเคมีและฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของดอกเหลืองอินเดีย	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B09	จันจิรา เดียวเจริญ	ความต้องการทางนิเวศวิทยาของนกปรอดสองชนิดบนต้นสะเดา	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B10	ชฎาพร ไทยตรง	การสำรวจแมลงศัตรูในโรงเก็บ : กรณีศึกษาในโรงสีข้าว จังหวัดพิจิตร	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B11	วัชรภรณ์ ดู่ทอง	ความหลากหลายของเห็ดรุ่มก้านดำ (<i>Marasmius</i>) ในพื้นที่สวนรุกขชาติ สกฤตอุทยาน จังหวัดพิษณุโลก	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B12	เจบจิจร พันธุ์สีเงิน	การทดสอบฤทธิ์ในการยับยั้งเชื้อจุลินทรีย์ของราเอนโดไฟต์ที่แยกเชื้อจากมณฑาป่า	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B13	ชลธิชา ทับถิ่นไทย	การคัดกรองเอนไซม์แลคเตสและไซแลนเนสจากเห็ดสกุล <i>Marasmius</i> และสกุลใกล้เคียง	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B14	นามล คงเหลี่ยม	การศึกษาการรุกรานสารสีของแอนติโนมัยซีดบนอาหารเลี้ยงเชื้อ 5 ชนิด	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B15	วันเพ็ญ ดีเมือก	การคัดแยกแอคติโนมัยซีดจากดินรังต่อหมาล่าในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เพื่อใช้ในการย้อมสีเส้นใยไหม	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B16	อิสราภรณ์ ปันเนตร	ผลของซีเถ้า น้ำส้มสายชู เกลือแกง น้ำปูนใส สารส้ม และน้ำสกัดจากถั่วเหลืองต่อการคัดเลือกเส้นใยไหมด้วยสี้อมจากแอคติโนมัยซีด	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B17	เมธาทรร เชื้อจัน	การเปลี่ยนแปลงประชากรของนกกินแมลงสีฟ้า (สกุล <i>Lonchura</i> และ <i>Ploceus</i>) ในเขตพื้นที่ราบต่ำของจังหวัดพิษณุโลก	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B18	ภัททิรา คำคำ	การกระจายตัวของนกกินแมลงและนกกินผลไม้บนต้นสะเดา <i>Azadirachta indica</i>	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B19	อโนชา อยู่อ่ำ	การคัดกรองหาเชื้อราที่มีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อก่อโรคบางชนิดในคน	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B20	วัชรพงศ์ สอนลบ	การศึกษาฤทธิ์ต้านแบคทีเรียก่อโรคของ Actinomycetes	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B21	ปณิตดา บาลีใหญ่	การศึกษาผลของ สะเดา มะระขี้นก ต่อการเติบโต <i>Staphylococcus aureus</i> สายพันธุ์ต่างๆ <i>Escherichia coli</i> และ <i>Pseudomonas sp.</i>	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม
P-B22	ชไมพร ศรีสุข	ความสามารถของราเอนโดไฟต์และแซฟโทรบที่แยกจากมณฑาป่าในการเป็นเชื้อปฏิปักษ์ต้านการเจริญของ <i>Colletotrichum musae</i>	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม

P-B03

การสำรวจสถานภาพการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรรายย่อยในกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ
ตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

สุภาวดี แหม่มคง
คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Corresponding author; email: suphayaku@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานภาพการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรรายย่อยในกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ ตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 60 ราย จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 49 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีพื้นที่ที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อเป็นของตนเอง มีการใช้แรงงานภายในครัวเรือน และรายได้หลักมาจากการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรมีจำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงเฉลี่ยภายในฟาร์มเท่ากับ 19 ตัว ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ลูกผสมชาโรเลส์ และเป็นการเลี้ยงโคแม่พันธุ์และลูกโค เกษตรส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้การผสมเทียมจะปล่อยผสมตามธรรมชาติ แต่ถ้าเกษตรกรมีใช้บริการผสมเทียมจะใช้การบริการจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ เกษตรกรมีการคิดต้นทุนโคส่วนใหญ่มาจากโคอายุมาก ทิศนคติในการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการเลี้ยงแม่โคผลิตลูกสำหรับขายเพื่อส่งขุนจะให้กำไรสูงสุด สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ โรคปากและเท้าเปื่อย ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่า เกษตรกรมีข้อจำกัดในด้านความสามารถในการเข้าใจในเทคโนโลยีใหม่ๆ และการเข้าถึงความรู้สำหรับในการที่จะปรับปรุงการผลิตและผลกำไรที่จะได้รับ ดังนั้นเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวควรได้รับการฝึกอบรมที่เป็นระบบและมีการส่งเสริมสนับสนุนในด้านข้อมูลต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

คำสำคัญ: สถานภาพการผลิตโคเนื้อ, ผู้เลี้ยงโคเนื้อ

A SURVEY OF SITUATION IN BEEF CATTLE PRODUCTION TO SMALL SCALE FARMERS IN TAMBON BAN DONG, AMPHOR CHAT TRAKAN, PHITSANULOK PROVINCE

Suphawadee Yaemkong
Faculty of Food and Agricultural Technology, Pibulsongkram Rajabhat University
Corresponding author; email: suphayaku@hotmail.com

Abstract

The objective of this research was to study the current status in beef cattle production of small scale farmers in Tambon Ban Dong, Amphor Chat Trakan, Phitsanulok province. The purposive samples used in this study were 60 farmers. A questionnaire form was used for data collection. The statistics used in the data analysis were arithmetic mean, percentage, minimum, maximum and standard deviation. The results showed that the farmers' average age was 49 years old, most farmers were male and had primary school education. Most of farmers used their own land, working labour were the members of their families and main income of farmers from livestock. The average number of beef cattle in each farm was 19 heads. The largest group of beef cattle presented in these farms was contained Charolais crossbreds. The types of beef cattle were dams used in producing calf crossbred. Most farmers in this study preferred to breed their cows with natural breed. If farmers used artificial insemination, they used from staff of Department of Livestock Development. Farmers were culling cows because cattle over age. Attitude of farmers, found that dams used in producing calf crossbred for sale to finishing to provide maximum profit. Most problem and obstacle in this study was pestilence, especially foot and mouth disease. These results implied that, farmers may have limitations in their ability to understand new technology and to acquire new knowledge for improving beef cattle production and profitability. So that farmers in this area should be obtained a program that includes systematic training and continuous support to improve farm beef cattle production in a sustainable manner.

Keywords: situation in beef cattle, farmers of beef cattle

P-B03

การวิจัยสถานการณ์ภาพการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรรายย่อยในกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ
ตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

สุภาวดี แหยมคง *

คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*Corresponding author, email; suphayaku@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์ในการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรรายย่อยในกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ ตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 60 ราย จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 49 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีพื้นที่ที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อเป็นของตนเอง มีการใช้แรงงานภายในครัวเรือน และรายได้หลักมาจากการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรมีจำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงเฉลี่ยภายในฟาร์มเท่ากับ 19 ตัว ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ลูกผสมชาโรเลส์ และเป็นการเลี้ยงโคแม่พันธุ์และลูกโค เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้การผสมเทียมจะปล่อยผสมตามธรรมชาติ แต่ถ้าเกษตรกรมีใช้บริการผสมเทียมจะใช้การบริการจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ เกษตรกรมีการคิดต้นทุนโคสาเหตุส่วนใหญ่มาจากโคอายุมาก ทักษะคติในการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการเลี้ยงแม่โคผลิตลูกสำหรับขายเพื่อส่งขุนจะทำให้กำไรสูงสุดสำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ โรคระบาด โดยเฉพาะโรคปากและเท้าเปื่อย ผลการศึกษานี้บ่งบอกเป็นนัยว่า เกษตรกรมีข้อจำกัดในด้านความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ และการเข้าถึงความรู้สำหรับในการที่จะปรับปรุงการผลิตและผลกำไรที่จะได้รับ ดังนั้นเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวต้องได้รับการฝึกอบรมที่เป็นระบบและมีการส่งเสริมสนับสนุนในด้านข้อมูลต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

คำสำคัญ: โคเนื้อ, สถานภาพการผลิตโคเนื้อ, เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

A SURVEY OF SITUATION IN BEEF CATTLE PRODUCTION OF SMALL SCALE
FARMERS IN BAN DONG SUBDISTRICT, CHAT TRAKAN DISTRICT,
PHITSANULOK PROVINCE

Suphawadee Yaemkong *

Faculty of Food and Agricultural Technology , Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author, email; suphayaku@hotmail.com

Abstract

The objective of this study was to study the current status in beef cattle production of small scale farmers in Ban Dong Subdistrict, Chat Trakan District, Phitsanulok Province. The purposive samples used in this study were 60 farmers. A questionnaire form was used for data collection. The statistics used in the data analysis were arithmetic mean, percentage, minimum, maximum and standard deviation. The results showed that the farmers' average age was 49 years old, most farmers were male and had primary school education. Most of them used land own their farmers, working labour were the members of their families and main income of farmers from livestock. The average number of beef cattle in each farm was 19 heads. The largest group

of beef cattle presented in these farms was contained Charolis crossbreds. The types of beef cattle were dams used in producing calf crossbred. Most farmers in this study preferred to breed their cows with natural breed. If farmers used artificial insemination, they used from staff of Department of Livestock Development. Farmers were culling cows because cattle over age. Attitude of farmers, found that dams used in producing calf crossbred for sale to finishing to provide maximum profit. Most problem and obstacle in this study was pestilence, especially foot and mouth disease. These results implied that, farmers may have limitations in their ability to understand new technology and to acquire new knowledge for improving beef cattle production and profitability. So that farmers in this area need a program that includes systematic training and continuous support to improve farm beef cattle production in a sustainable manner.

Keywords: beef cattle, situation in beef cattle, farmers of beef cattle

บทนำ

โคเนื้อ ในอดีตเป็นการเลี้ยงเพื่อใช้ทำการเกษตรเป็นหลัก แต่ปัจจุบันรูปแบบการเลี้ยงโคเนื้อได้เปลี่ยนมาเป็นการเลี้ยงเพื่อผลิตเนื้อโค เนื่องจากความต้องการบริโภคเนื้อโคเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศ แต่โคเนื้อเป็นสินค้าที่มีต้นทุนการผลิตสูงและได้รับผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ อีกทั้งการเลี้ยงโคเนื้อยังประสบปัญหาหลายอย่าง ประกอบกับเกิดภาวะราคาโคเนื้อตกต่ำ เกษตรกรประสบปัญหาขาดทุน ส่งผลให้เกษตรกรต้องขายโคเนื้อไปจำนวนมาก ส่งผลให้ผลผลิตเนื้อโคของไทยไม่เพียงพอต่อการบริโภคในประเทศ ดังนั้น การสำรวจข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์การผลิต จะช่วยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อมองเห็นถึงข้อบกพร่องต่างๆ และเพื่อให้เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะทราบถึงข้อมูลที่จะสามารถนำมาใช้ในการวางแผน เพื่อพิจารณาแก้ไขสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนมีความจำเป็นอย่างไรที่ไทยจะต้องเร่งส่งเสริมให้เกษตรกรหันกลับมาเลี้ยงโคเนื้อมากขึ้น ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์การผลิตโคเนื้อของเกษตรกรรายย่อยในตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ที่ทำการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 60 คน ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มาจากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อเลือกตอบตามตัวเลือก ซึ่งคำถามประกอบด้วยคำถามดังนี้ (1) ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร (2) ข้อมูลการผลิตโคเนื้อ และ (3) ทัศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ เมื่อได้แบบสอบถามจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง จากนั้นนำไปจัดกลุ่มและใส่รหัสสำหรับการแปลความหมาย โดยข้อมูลทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การผลิตโคเนื้อของเกษตรกรได้ 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร ตอนที่ 2 ข้อมูลการผลิตโคเนื้อ และตอนที่ 3 ทัศนคติของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร

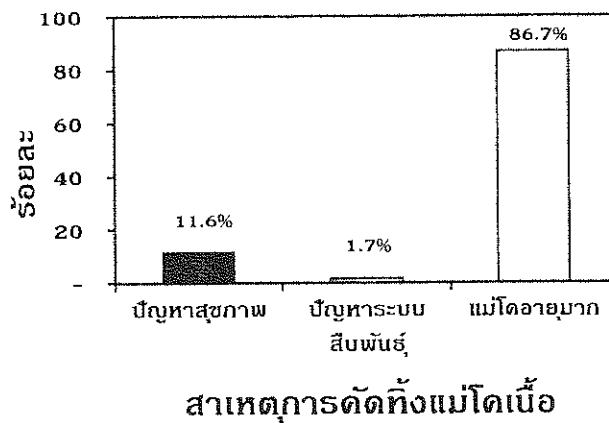
เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ มีอายุเฉลี่ย 49 ± 9.7 ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 37 คน (61.6%) และเพศหญิงจำนวน 23 คน (38.4%) สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (75.1%) รองมา คือ ระดับมัธยมศึกษา (21.6%) และไม่ได้เรียน (3.3%) ตามลำดับ รายได้หลักมาจากการเลี้ยงสัตว์ (86.6%) รองมา คือ ทำนา (6.6%) ปลูกพืช (5.2%) และค้าขาย (1.6%) ตามลำดับ มีการถือครองที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง (100%) ไม่มีการจ้างแรงงานในการ

เลี้ยงโคเนื้อ (100%) และเงินทุนที่ใช้ประกอบการเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเงินทุนส่วนตัว (95.2%) ที่เหลือจะกู้ยืม (1.6%) ธนาคาร (1.6%) และอื่นๆ (1.6%) ซึ่งจากข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรที่กล่าวมามีค่าใกล้เคียงกับการศึกษาของ ขวลิขิต (2555); Skunmun et al. (2001); Suppadit et al. (2006); Lambertz et al. (2012)

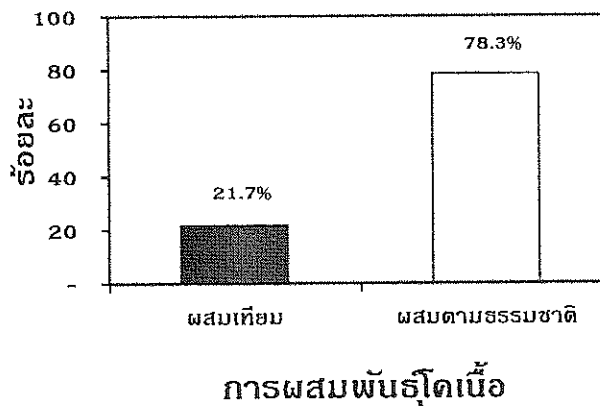
ตอนที่ 2 ข้อมูลการผลิตโคเนื้อ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนโคเนื้อเฉลี่ยอยู่ 19 ± 12.7 ตัว และเป็นลูกผสมพันธุ์ซาร์โลเลส์จำนวน 46 ตัว (71.9%) รองมาเป็นลูกผสมพันธุ์บราห์มันจำนวน 11 ตัว (17.2%) และพันธุ์พื้นเมืองจำนวน 7 ตัว (10.9%) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ขวลิขิต (2555) ที่พบว่าพันธุ์โคเนื้อที่นิยมเลี้ยงเป็นพันธุ์ลูกผสมซาร์โลเลส์ เนื่องจากมีรูปร่างที่สันทัดได้เปรียบกว่าพันธุ์อื่น มีการเจริญเติบโตที่รวดเร็ว ทนต่อสภาพแวดล้อมได้ดี และเมื่อขายจะได้กำไรสุทธิจากการขายสูง

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ให้อาหารข้นแก่โคเนื้อ (63.3%) เพราะอาหารขข้นมีราคาสูง สำหรับอาหารหยابเกษตรกรมีการปลูกหญ้าไว้ใช้ในฟาร์ม เนื่องจากเกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการซื้ออาหารหยابจากภายนอก ส่วนใหญ่เกษตรกรมีการคัดทิ้งแม่โคเนื้อเนื่องจากแม่โคมีอายุมาก (86.7%) รองลงมาได้แก่ ปัญหาเรื่องสุขภาพ (11.6%) และปัญหาระบบสืบพันธุ์ (1.7%) ตามลำดับ (ภาพที่ 1) ส่วนการผสมพันธุ์โคเนื้อพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้การผสมจริงตามธรรมชาติ (21.7%) มากกว่าการผสมเทียม (78.3%) (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 1 แสดงสาเหตุการคัดทิ้งแม่โคเนื้อ

ภาพที่ 2 แสดงการผสมพันธุ์โคเนื้อ

ตอนที่ 3 ทักษะคิดของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

ทักษะคิดของเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อของกลุ่มเกษตรกรรายย่อย สามารถแบ่งได้เป็นการผลิตโคเนื้อที่ให้กำไรแก่ผู้เลี้ยงมากที่สุด ซึ่งจำแนกเป็น การเลี้ยงแม่โคเพื่อผลิตลูกสำหรับขายเพื่อส่งขุน และการซื้อโคก่อนขุนสำหรับขาย และปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งจำแนกเป็น ปัญหาโรคระบาด ปัญหาด้านอาหารสัตว์ ปัญหาแม่โคมีราคาสูง ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านขาดเงินทุน ปัญหาด้านขาดความรู้และเทคโนโลยี และปัญหาอื่นๆ (เช่น สุขภาพแม่โค) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงทักษะคิดของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

ทักษะคิดในการเลี้ยงโคเนื้อ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การผลิตโคเนื้อที่ให้กำไรแก่ผู้เลี้ยงมากที่สุด		
เลี้ยงแม่โคเพื่อผลิตลูกสำหรับขายเพื่อส่งขุน	51	85.0
ซื้อโคก่อนขุนสำหรับขาย	9	15.0
ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคเนื้อ		
ปัญหาโรคระบาด	37	61.6
ปัญหาด้านอาหารสัตว์	10	16.6
ปัญหาแม่โคมีราคาสูง	6	10.0
ปัญหาด้านการตลาด	4	6.6
ปัญหาด้านขาดเงินทุน	1	1.6
ปัญหาด้านขาดความรู้และเทคโนโลยี	1	1.6
อื่นๆ (เช่น สุขภาพแม่โค)	1	1.6

สรุปผลการวิจัย

เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และสำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีพื้นที่ในการเลี้ยงโคเนื้อเป็นของตนเอง โดยใช้แรงงานภายในครัวเรือน มากกว่าการจ้างแรงงาน เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมชาโรเลส์ และไม่ใช้การผสมเทียม เกษตรกรมีการคั้ทิ้งแม่โค มาจากโคอายุมาก ทักษะคิดในการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการเลี้ยงแม่โคผลิตลูกสำหรับขาย เพื่อส่งขุนจะให้กำไรสูงสุดสำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ โรคระบาด (โรคปากและเท้าเปื่อย) ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งบอกเป็นนัยว่าการปรับปรุงผลผลิตและกำไรที่ได้รับ เกษตรกรต้องได้รับการฝึกอบรมและส่งเสริมในด้านข้อมูลต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ตลอดจนโอกาสและความสามารถของตัวเกษตรกรเอง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อของเกษตรกรรายย่อยในกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ ตำบลบ้านดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้รับการทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2557 คณะวิจัยขอขอบคุณเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อทุกท่านสำหรับการให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ชวลิต แก่นแก้ว. 2555. การผลิตลูกโคเพื่อเข้าขุนโดยเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ grp.กลางโพธิ์อย่าง
คำ จำกัด. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาสัตวศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Lambertz C, Chaikong C, Maxa J, Schlechtb E, Gaulty M. 2012. Characteristics, socioeconomic
benefits and household livelihoods of beef buffalo and beef cattle farming in Northeast
Thailand. *Journal of Agriculture and Rural Development in the Tropics and Subtropics*.
113(2): 155-164.
- Skunmun P, Poondusit T, Koga A, Chantalakhana C. 2001. Changes of cattle and buffalo
production in village farming systems and their long-term impacts on buffalo raising.
Proceedings of the National Workshop on Swamp Buffalo Development in Vietnam
Hanoi, Vietnam. MEKARN Program – Research Cooperation For Livestock-Based
Sustainable Farming Systems In The Lower Mekong Basin. 1-10.
- Suppadit T, Phumkokrak N, Pongsuk P. 2006. Adoption of good agricultural practices for beef
cattle farming of beef cattle raising farmers in Tambon Hindard, Dan Khunthod District,
Nakhonratchasima Province, Thailand. *KMITL Science Technology Journal*. 6(2): 67-73.